

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. V. Verisimile est Eucharistiam posse operari toto illo tempore, quo manet in stomacho incorrupta, si immutetur & crescat dispositio sumentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

ultimas partes non invenire totum suum effectum productum: ergo illum producent. Sin vero dispositio non crescat, cum totus effectus productus sit, quid ultra expectandum?

Et si inferas: Ergo melius esset accipere hostiam magnam, quam parvam. Resp. per accidens melius esset, Concedo totum; de per se, Nego Consequentiam: quamvis enim per se loquendo parva hostia citius trajiciatur quam magna, per accidens tamen est, quod tempore trajectionis dispositio crescat, & tanta potest esse in uno homine dispositio; imò major, ante trajectionem parva hostia, quanta erit in altero toto tempore trajectionis maxima hostia. Interim ratio principalis doctrinae est; quia gratia promittitur, ut diximus, manducationi: tandiu autem durat manducatio, quamdiu species trajiciuntur.

Nec obstat, quod sit tantum una manducatio, quia etiam tantum erit unus effectus, sicut & una dispositio; sed quia dispositio interior, ideo etiam effectus interior, eodem modo ac si tota illa dispositio, quae ponitur in fine trajectionis, fuisset posita à principio.

Ex quo ulterius bene inferitur: Si quis incipiat communicare in malo statu, & durante successiva specieum sumptione disponatur, accipere gratiam. Nam etsi prima pars specieorum invenerit obicem, non tamen posterior, quae cum sit Sacramentum causativum gratiae, promissa manducanti dignè, causabit eam. Etenim quod ordinariè gratiam actu non causet, est, quia invenit eam causatam à priori parte.

Quod autem aliqui respondent, sumptionem illam primae & secundae partis esse unam moraliter, parum habet momenti. Nunquam legis Regulam juris 37. de Reg. Juris in 6. *Vile non debet per inutile vitari?* Si ergo propter hanc regulam votum, cujus materia ex parte est bona & ex parte mala, obligat saepe ad partem bonam, quidni etiam eadem moraliter sumptio ex parte bona & ex parte mala, in quantum bona causet effectum gratiae, quem non causet quatenus mala est?

Atque haecenus de prima parte Conclusionis. Secunda pars est contra aliquos, qui docent Sacramentum operari statim atque positum est in ore: quia, inquiunt, jam dicitur verè manducari, gratia autem, ut statim dictum est, promissa est omnibus manducantibus. Majorem probant ex etymologia verbi; nam *Ly Manducare* derivatur à verbo *Mando*, quod dentibus & ore fit. Unde qui dentibus terit cibum in communi modo loquendi dicitur, *manducare*; licet non, *manducasse*.

Resp. cum Lugone supra n. 29. Licet etymologia verbi sumatur à masticatione, certum est illam non requiri ad manducandum verè & proprie, alioquin non manducant fideles carnem Christi; quia eam dentibus non mandunt, imò nec species panis, quia eas ordinariè solum

deglutiunt. Neque tantum in hoc verbo, sed in pluribus aliis verbis & nominibus fallit etymologia nominis v. g. *Invidentia*, &c. *Invidere*, derivantur ab *In*, &c. *Videre*, & tamen secundum omnes spectant ad voluntatem: Cujus ratio à priori est, quod saepe nomina aut verba significantia unam rem, deriventur à nominibus aut verbis significantibus alias res diversissimas.

Et sanè si verè dicitur manducare, qui hoc instanti vel tempore dentibus terit cibum, non video quare sequenti instanti vel tempore non verè dicatur manducasse; nam qui hanc horam verè ambulat, studet, loquitur &c. sequenti verè dicitur ambulasse, studuisse, locutum fuisse &c. Cur ergo non similiter qui hanc horam manducat, sequenti dicatur manducasse? Quod tamen constat esse falsum, nec ab illis Auctoribus admitteretur. *Cum gustasset, voluit bibere*, inquit Sacra Pagina Matt. 27. v. 34. Ergo aliud est gustare, aliud bibere, ergo ille, qui gustat, non verè dicitur bibere.

Atque haec sit ratio secundae partis Conclusionis; quia videlicet ante perfectam manducationem, juxta explicationem datam, Eucharistia non verè dicitur manducari; gratia autem promissa est verè manducantibus, & non tantum incipientibus manducare. *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis eius Sanguinem, non habebitis vitam in vobis*, Joan. 6. v. 54.

Ex quo sequitur; Si homo moreretur cum speciebus adhuc in ore existentibus, nullum fructum ex his percepturum.

Nec obstat, quod cibum materialis in ore oblectet gustum: nam supra dixi, comparationem cibi materialis cum spirituali in pluribus claudicare: & ratio diversitatis impraesentiarum est, quod alimentum corporale diversimodè ac diversis partibus corporis applicetur; & ideo in singulis partibus, juxta dispositionem cujusque, singularem usum habet. At Eucharistia non nisi uno modo applicatur, scilicet per manducationem seu trajectionem in stomachum, ut ex Scriptura colligitur; hinc non nisi semel operatur, per se loquendo, nimirum in termino manducationis, quando cibum trajicitur in stomachum, sive attingit initium stomachi.

Dico, *per se loquendo*; quia

CONCLUSIO V.

Verisimile est Eucharistiam posse operari toto illo tempore, quo manet in stomacho incorrupta, si immutetur & crescat dispositio sumentis.

Hanc sententiam docet Cajetanus 3. parte qu. 79. cum aliis, quos sequitur Suarez El 3 disp. 63.

Saepe fallit etymologia nominis.

Aliud est gustare, aliud bibere.

38. Probatur 2. pars Concl.

John. 6.

Si homo moreretur cum speciebus adhuc in ore, nullum fructum perciperet.

Eucharistia non nisi semel operatur, per se loquendo.

39. Eucharistia tandiu in

As melius se accipere hostiam magnam, quam parvam?

Ratio prima estis doctrinae.

Obiectio loquatur.

36. Qui primo male capit communi- cationem, si durante sumptione obicem ponatur, accipit gratiam.

Obiectio solvitur.

Reg. juris 37. de Reg. Juris in 6.

37. Haec sacra- mentum non operatur statim, sed postquam est in ore.

Obiectio solvitur ex lapsae.

Stomacho operatur, quamdiu crescit dispositio. Caietanus. Suarez. Hugo.

Ejus probatio.

sed congrua tantum.

40. qualis est etiam confirmatio ex Florent. de sumptis.

41. Similitudo cibi materialis non quadrat in omnibus cum hoc Sacramento.

disp. 63. sect. 7. & licet olim male audierit, inquit Cardinalis disp. 12. nu. 46. jam tamen communiter recipitur, & est magis probabilis & pia. Quod sit magis pia, credo; an autem sit magis probabilis, poterit Lector judicare ex his, quæ subjicio in ipsius probationem.

Probatur ergo principaliter: quia Eucharistia causat gratiam per modum cibi manducati; quamdiu autem manet incorrupta in stomacho, verè est applicata subjecto per modum cibi manducati: ergo tandiu potest operari secundum dispositionem subjecti, cujus proinde si crescat dispositio, etiam crescat effectus Sacramenti, vel certè, si accedat dispositio legitima, quæ antè non erat, primò producet suum effectum.

Equidem hoc argumentum ex natura rei petitum, solum probat id esse congruum, non autem omnino ita fieri demonstrat, cum res pendeat ex voluntate instituentis, quæ hæc in re per revelationem non satis constat; & ideo solum dixi in Conclusionem, hoc esse verisimile.

Neque majorem vim habet confirmatio, quæ petitur ex Florent. supra in decreto de Armenis: *Omnem (inquit) effectum, quem materialis cibus & potus quoad vitam agunt corporalem Sacramento hoc quoad vitam operatur spirituale.* Cibus autem & potus materialis nutriunt & augent corpus, quamdiu sunt in stomacho: ergo similiter cibus & potus spiritualis animam.

Respondent enim Adversarii, & satis bene, cibum spirituale operari quidem idem, quod cibus materialis; sed non per omnem modum aut similitudinem cibi materialis, sed pro quanto Christus voluit: quod autem voluerit etiam quoad præsens, non manifestè constat. Quin potius, inquirunt, oppositum videri potest voluisse, dum gratiam tantum promisit manducantibus, non autem digerentibus; adeoque tantum illam annexit Corpori & Sanguini suo, quatenus manducatur & bibit.

Et si dixeris, manducatio tantum est conditio sine qua non, ut Sacramentum operetur primò in anima; non autem ut operari pergat. Reponunt, hoc gratis dici, nec factis probari, potuit enim Christus velle, ut tantum operetur dum, & donec applicatur.

Porro similitudo cibi materialis non quadrat in omnibus, ut jam si pè dixi: nam cibus corporalis nutrit, non eo ipso quo applicatur, sed postea dum in stomacho corrumpitur; quid inde pro cibo spirituali sequitur, nisi absurdum? Cibus corporalis potius patitur, quam agit: ergo etiam spiritualis. Cibus materialis pro majori parte est inutilis alito: ergo etiam spiritualis, quæ consequentiæ?

Itaque Florentinum, licet adscribat similes effectus utrique cibo quoad nutrire, confortare, augere, delectare &c. non tamen vult quòd

simili modo, simili & æquali tempore &c. Immo oppositum videtur inventum post illud Concilium, cum antiquiores Theologi de eo non meminerint. Hæc illi. Quæ haud obscure ostendunt, etiam contrariam Conclusionis esse probabile.

Interim tamen, quia incerta est voluntas Christi, elegimus magis piam. Profectò quòd manducatio tantum sit conditio sine qua non, & non pars essentialis Sacramenti, videtur colligi ex illis verbis Joan. 6. v. 54. *Nisi manducaveritis &c.* & similibus; quæ significant non tam præsentem manducationem, quam præteritam. Adde, fore nec ipsam manducationem esse conditionem sine qua non, sed sufficere existentiam specierum in stomacho, quocumque medio aut viâ ibi fuerint posita. Vide dicta disp. 1. sect. 1. conclusione secunda.

Cæterum, quia spiritualis cibus potius agit, quam patitur; è converso verò cibus materialis, ut bene Adversarii animadvertunt: hinc fit, quòd cibus materialis non operetur, donec corrumpatur; nutrit siquidem per conversionem sui in alitum: è contrario autem cibus spiritualis, cum nutriat per conversionem aliti in se, tunc prodest quando est; quod enim non est, non potest agere aut convertere alitum in se. In hoc ergo non est proportio. Sed cur non in eo, quòd sicuti cibus materialis patitur ab alito quamdiu ibi est, ita Eucharistia agit, quamdiu ibi est?

Dices primò; quia sic etiam ageret sine nova dispositione, juxta illud Joan. 9. v. 5. *Quamdiu sum in mundo, lux sum mundi.*

Resp. planè lux, *Quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Joan. 1. v. 9. Verumtamen, quemadmodum sol materialis in instanti producit totum suum lumen, quod potest, quia causa naturaliter agens; ita pariter sol spiritualis, Christus in Sacramento, sive ipsum Sacramentum in instanti causat totum effectum sibi possibilem juxta dispositionem subjecti, quam invenit; quia non habet contrarium, quod per partes debeat expelli.

Interim sicut sol materialis, si magis applicetur, magis operatur; sic quoque Eucharistia, si magis applicetur, quod fit per majorem dispositionem subjecti, magis operatur. Omitto Scripturam illam litteraliter intelligi de illuminatione mundi per fidem ex prædicatione & miraculis Domini, quamdiu erat in mundo.

Sed contra secundò; gratia habitualis accepta per Sacramentum est major dispositio: ergo effectus infinitus.

Resp. primò Negando Antecedens; quia dispositio debet attendi secundum id, quod habet subjectum independentem à Sacramento. Cæterò quoniam idem dicam in Adversariorum sententia, quæ docent crescere effectum Sacramenti, si crescat dispositio tempore sumptionis; nam etiam ibi gratia collata erit major dispositio.

dispositio. Sola differentia est, quod sumptio non tandiu duret, atque species in stomacho. Unde

Resp. secundo Negando Consequentiam; quia species non durat in infinitum. Tantam ergo gratiam accipiet homo ex Sacramento, aucta continue dispositione usque ad corruptionem specierum, quantum accepisset in primo instanti, si totam illam dispositionem tunc simul possidet.

Et si hinc inferas: ergo melius est fumere hostiam magnam, quam parvam. Resp. ut supra, per accidens, Concedo; per se, Nego; quia totam illam dispositionem, quam aliquis habet in tempore perseverantiae magnae hostiae in stomacho, potest habere ante sumptionem parvae hostiae, & per consequens habere aequalem effectum gratiae.

Deinde potest dispositio tempore perseverantiae non meliorari, & erit idem effectus magnae & parvae hostiae; imò qui accipit parvam hostiam, poterit recipere majorem gratiam, si dispositio ejus, licet parvi temporis, praestet dispositioni alterius, tamen longioris temporis. Per accidens ergo est, quod ille qui accipit parvam hostiam, recipiat minorem gratiam.

Sic plura alia sunt, quae per accidens possunt conducere ad majorem effectum; v. g. tardior adventus Presbyteri, vel quod retineat aliquam particulam in ore, quam postea deglutiat, ex quo sequitur longior praeparatio communicaturi. Ita docet Lugo supra num. 65. postquam n. 54. docuisset majorem durationem actus esse meliorem dispositionem, ita post communionem, sicut ante communionem; adeo ut idem actus continuatus post communionem sit moraliter loquendo melior dispositio, quam in principio; & per consequens, inquit Eminentissimus, Eucharistia habebit novum effectum.

Imò consequenter addo, etiamsi prior dispositio actualis fieret magis remissa, vel si adveniret alius actus minus bonus, quam praecedens, adhuc dari novum effectum; quia ille actus licet remissus, licet minus bonus, adhuc tamen addit meritum & bonitatem novam, & per consequens melior resultat dispositio ex actu hoc & praecedenti, quam ex solo praecedenti. Haecenus Card.

Ipsam oppugnat Dicastillo, & tantam quidem contentione, ut Herculi clavam e manibus extorquere velle videatur. Vide disp. 8. n. 45. & 46. ubi in fine sic ait: Haec, quae diximus, non facile percipiuntur, si tamen percipiuntur, videntur vim habere.

Sanè ego non percipio, & dubito an ipse Dicastillo perciperit, & ideo illis resellendis superfedeo. Hoc unicum dico, & Dicastillo nem, & ceteros omnes, qui admittunt crescere effectum Sacramenti crescente dispositione

tempore sumptionis, eandem pari difficultatem. Videant quid ibi respondeant, & clarè percipient; quid hic debeant respondere. Ad alia pergo, &

Objicio rursus contra Conclusionem: ex illa videtur consecrarium, eum, qui peccaret mortaliter tempore quo durat species in stomacho, committere sacrilegium mortale, quoniam impedit effectum Sacramenti. Et per consequens, qui suscepisset Sacramentum in statu peccati mortalis, teneretur statim post conteri, cum adhuc possit recipere effectum.

Utramque sequelam videtur concedere Suarez disp. 63. sect. 7. Equidem aliter responderi posset, Negando primam Consequentiam: alioquin etiam peccaret mortaliter, qui non poneret majorem dispositionem, quod est contra sensum omnium fidelium, etiam maximè timoratorum; peccaret, inquam, mortaliter; quia & ipse impedit majorem effectum in nostra sententia, & ex consequenti peccaret mortaliter, qui ante communionem non se optimo modo disponderet; quod constat apud omnes esse falsum. Nulla itaque est obligatio praecise ex ratione Sacramenti procurandi torum ejus effectum, quem potest habere; sed sufficit dispositio ad effectum gratiae sanctificantis, quantumcumque minima. Vide quae diximus disp. 1. sect. 8. concl. 3.

Cum ergo in primo casu, ut supponitur, Eucharistia habuerit suum effectum, & solum per peccatum subsequens impediatur à majore effectum, ex hoc capite non contrahitur specialis malitia sacrilegii. Neque Suarez illud allegat; sed simpliciter dicit: Si statim post communionem, quando homo est certus adhuc in se Christum habere, mortaliter peccet, sine dubio gravem injuriam Christo facit, & specialem malitiam inde contrahit. Haec ille. Fortè, quia peccat in speciali praesentia Legislatore, & retinet Christum in vase immundo.

Porro in secundo casu, cum nullum Eucharistia adhuc habuerit effectum, si possit habere (de quo aliqui disputant) indubitanter tenetur se ad illum disponere, saltem per contritionem; nam ad confessionem nemo obligatur, nisi ante sumptionem. Neque hoc magis durum alicui videri debet, quam quod ante sumptionem per contritionem, imò per confessionem peccator se debeat praeparare.

Putat autem Suarius supra, & merito, hoc peccatum non esse distinctum ab indigna sumptione; sed esse idem factum gravius ex hac circumstantia. Addit ob inadvertentiam facile posse hominem excusari ab hac malitia; praesertim cum sit valde incertum tempus, pro quo durat sacramentalis Christi praesentia.

Accedit, nostram Conclusionem non esse certam, & ideo propter ignorantiam vel contrariam opinionem probabilem, intervenire posse praedictam excusationem.

Quin

35.
An qui peccaret mortaliter tempore quo durat species in stomacho, committeret sacrilegium mortale?

Suarez

Videret quod non

Suarez

46.
Qui suscepisset Sacramentum in malo statu, teneretur statim post conteri, si possit habere effectum.

n. 40. est...

Obiectio...

41. Cibus...

44. Praecedens...

Obiectio...

Suarez...

quem oportet...

Gratia...

quod negat
Lugo;

Quinimo Lugo supra, quamvis doceat nobiscum Eucharistiam causare augmentum gratiae, quamdiu perseverat integra in stomacho, si crescat dispositio, negat tamen causare aliquando primam gratiam; id est, primum effectum gratiae; & ideo n. 64. excusat huiusmodi peccatorem ab obligatione statim procurandi contritionem; quia quamvis contretur, equidem non reciperet effectum gratiae.

47.
sed non fa-
tis conse-
quenter.

Quod non videtur satis consequenter dictum: siquidem & talis effectus maxime dignus est Christi benigntate & efficaciam in redimendo & salvando homine; nam, ut ait Suarez supra, si ad hunc finem venit in hominem per hoc Sacramentum, ut illum sibi uniat, & in itinere veniens non invenit illum dispositum: antequam verò discedat, homo se convertit ac disponit, cur non operabitur effectum in illo, propter quem ad eum sacramentaliter venit?

Responsio
Lugonis

Respondet Card. quia licet cibus adhuc sit in stomacho, non tamen prodest, nisi prout cibus voluntarius, seu voluntarie acceptus: tunc autem non potest eo modo prodesse, quia acceptio voluntaria facta fuit in statu peccati; perseverantia autem sola non sufficit, nisi prout conjuncta cum voluntaria acceptione illius cibi.

agitur.

Insignis petitio principii! Id nam quae probatum oportuit, non suppositum. Enim verò si non ipsi manducationi, sed cibo manducato promittitur gratia, ex quo capite requiritur manducatio voluntaria in statu gratiae? Nonne & peccator voluntarie manducat, & accedente postmodum legitima dispositione, habet dignè in se Christum manducatum? Haber profecto. Cur ergo non habebit fructum, qui potius promissus est cibo manducato, quam ipsi manducationi? Qui manducat (inquit Christus) *meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.* Gratia ergo requiritur à Lugone, ut acceptio fiat in statu gratiae.

Et quidem si inhaerere volumus similitudini panis materialis, quid refert ad nutritionem corporalem, sive stomachus sit dispositus, dum cibus corporalis primò sumitur, sive postmodum disponatur cibo in stomacho adhuc perseverante? Hercule cibus aliquando sumitur etiam ad stomachum indispositum disponendum.

48.
Non est li-
citurum com-
municare
in malo sta-
tu, cum
proposito
conferendi
ante cor-
ruptionem
specierum.

Dices: ergo etiam licitum erit communicare in malo statu, dummodò adsit propositum statim consistendi post communionem ante corruptionem specierum. Probatur sequela; quia sic non fraudaretur Sacramentum suo effectu.

Resp. Negando Consequentiam; quia in primis peccatur contra praeceptum positivum divinum consistendi ante communionem, de quo sectione sequenti. Deinde hoc ipso quo sumitur Sacramentum, significatur gratia prae-

sens: ergo significatio falsa, in qua consistit malitia indigna sumptionis.

Contra; etiam significat gratiam dum perseverat in stomacho: ergo etiam significatio falsa, & per consequens peccatum mortale, si impediatur ejus causalitas.

Resp. non significat absolute; sed solum sub conditione, si non fuerit prius collata, vel si melior dispositio advenerit.

Contra: ergo si Sacerdos sumpta unà parte hostiae incidat in peccatum, non debet procurare statim gratiae ad dignè sumendam alteram hostiae partem. Probo Consequentiam; quia secunda pars non significat, nec causat gratiam, nisi sub illis conditionibus, si antea non fuerit collata, vel nisi melior dispositio accesserit.

Resp. Negando Consequentiam. Disparitatem do: quia secunda pars hostiae est diversum signum gratiae, saltem parziale, à prima parte; adeoque independentem ab illa debet esse signum verum; non erit autem signum verum, si cum peccato suscipiatur: quamvis enim de facto non causet gratiam, quando invenit illam causatam à prima parte; causaret equidem, si prima pars propter obicem non causasset, vel si gratia accepta per peccatum superveniens foret deperdita: cum ergo in casu nostro gratia accepta per primam partem sit deperdita; nisi rursum talis homo se disponat ad effectum gratiae, reddit, quantum in se est, signum sacramentale falsum: ergo peccat novo peccato mortali.

Potèd Eucharistia primò sumpta, & in stomacho perseverans, est unum prolixum & idem signum sacramentale, quod proinde semel verum, semper verum; adeò ut de Eucharistia perseverante in homine peccatore, verum sit dicere: hoc Sacramentum contulit effectum gratiae sanctificantis, quod falsum est dicere de secunda parte hostiae, etsi prima gratiam contulisset. Cui displicet haec responsio, quaerit meliorem.

Solum ob stare videtur hoc argumentum. Si secunda pars hostiae est distinctum Sacramentum, saltem parziale: ergo semper causabit distinctam gratiam, saltem partialem; consequens est falsum secundum communem sententiam; ergo & antecedens. Huic argumento responderi debent, quicumque docent utramque speciem non conferre majorem gratiam, nisi interea crescat dispositio fumentis, de quo Conclusionem sequenti.

Finio praesentem Conclusionem, quam vocavi verisimilem, non ausim dicere, magis probabilem, quamvis sit magis pia. Profectò sola pietas, ut bene Adversarii advertunt, haud sufficit ut firmiter asseratur, Deum aliquid voluisse, cujus contrarium propter altissimas alias causas, fines & rationes velle potuit. Etenim potuisset omnibus peccatoribus decernere gratiam,

gratiam, quâ converterentur & salarentur; fuisseque maximè conforme divinæ benignitati & misericordiæ, quis ausit negare? Non tamen ideo factum est. Potuit Christus sic instituere hoc Sacramentum, ut utraque species majorem conferret gratiam, quàm altera seorsim; fuisseque conforme divinæ pietati & misericordiæ, an ideo factum est? Resp.

CONCLUSIO VI.

Probabile est utramque speciem Eucharistiæ conferre majorem gratiam, quàm singulæ seorsim.

Non ideo præcisè, quia sic potuit Christus velle, fuisseque conforme divinæ pietati & misericordiæ; sed quia sunt signa sacramentalia specie partiali distincta, ut probavimus sect. 1. hujus disputationis conclusione 5. quorum unum instar cibi per se significat Corpus Christi, alterum instar potus Sanguinem Christi; utramque autem simul est symbolum integri & perfecti convivii spiritualis, & perfectæ sateratis animæ, quàm singulæ species seorsim non significant. Cur ergo lingulis non respondeat diversus gratiæ effectus? Sacramenta quippe causant, quod significant. Sicuti ergo significatio diversa, ita & causalitas.

Significatio, inquam, diversa etiam ex parte rei per se significatæ, & non solum ex parte signi, vel modi significandi; prout certitur in Baptismo collato per trinam immersionem ad significandum expressissimam Sanctissimam Trinitatem, qui propterea non habet majorem effectum; quia res per se significata est eadem, quamvis modus significandi diversus.

Et ulterior ratio diversitatis est: quia ille modus baptizandi per trinam immersionem est institutionis humanæ, quæ nequit dare augmentum gratiæ; in præsentem autem diversâ significatio specierum est ex institutione Christi, ut patet.

Pro hac sententia citat Dicastillo disp. 10. n. 206. Alensem, Casalium, Arborem, Vasquezum, Hurtadum, & alios, quos & ipse cum Lugone sequitur, addens: Inter cætera auctoritatis fundamenta, non parùm momenti habet, quòd Doctor Franciscus Blanco, vir doctrinæ & morum integritate æquè conspicuus, & Archiepiscopi Compostellani dignitate fulgens, qui que interfuit Concilio Tridentino, ut testantur Henriquez (licet tacito nomine) Lugo, Vasquez & alii, affirmabat eam fuisse mentem & unanmem sententiam Patrum Concilii; sed noluisse extra tempus id definire.

Credis hoc? Ego non credo; tum quia insufficientis fundamentum definitionis, cum neque ex Patribus, neque ex Scriptura, aut Traditione aliquid certi pro ista opinione possit colligi:

tum quia ipse Dicastillo ibidem n. 205. pro opposita sententia refert Præsidem Conc. Tridentini Hosium. Præterea citat pro eadem doctrina Petrum Soto, Alphonsium à Castro, Didacum Payva, Hesselanum, Claudium, qui Tridentino interfuerunt, & in eo claruerunt. Adde Salmeronem & Ruardum. Idem docent Bellarminus, & multi alii post Tridentinum, & ante Tridentinum D. Thom. aliique Doctores quàm plurimi.

Imò aliqui illorum sententiam suam putant esse certam ex ipso Tridentino sess. 21. c. 3. ibi: *Ac propterea quòd ad fructum atinet, nullâ gratiâ necessariâ ad salutem eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt.*

Sed in hoc graviter errant. Non enim disputatur inter Doctores Catholicos de gratia necessaria ad salutem (ad quam Hæretici requirunt sumptionem utriusque speciei, quos Concilium ibi damnat) sed de gratia utili ad salutem. Unde cum Tridentinum loquatur de gratia necessaria, aperte indicat se velle à præsentem controversia abstrahere.

Nec valet argumentum, desumptum ex illa definitione de gratia necessaria, ad gratiam utilem: fieri quippe potest, ut aliquid non requiratur ad necessitatem, quod tamen requiritur ad utilitatem. Quamvis ergo gratia per utramque speciem conferenda non sit necessaria, posset equidem esse utilis ad salutem, quàm gratia per unam solam speciem collata.

Igitur melius probant alii istam sententiâ ex præsentia totius Christi sub una specie sola. Quia, inquit, tota ratio efficacis hujus Sacramenti fundatur in reali præsentia Christi Domini tamquam fontis omnis gratiæ sub his speciebus sensibilibus; atqui hæc præsentia tam est perfecta sub una specie, quàm sub utraque: ergo &c.

Minor est de Fide, ut patuit supra, agendo de præsentia Christi in Sacramento. Major verò probatur, tum ex verbis Christi Joan. 6. ubi simpliciter manducanti Corpus suum, & bibenti Sanguinè promittitur effectus hujus Sacramenti: tum ex Tridentino supra, ubi hinc probat communicantes sub una specie nullâ gratiâ necessariâ fraudari; quia Christus ibi contentus est.

Hæc sunt verba Concilii: *Insuper declaratæ quamvis Redemptor noster, ut antea dictum est, in summa illa Cœna hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit; tamen fatendum esse etiam sub altera tantum specie totum atque integrum Christum, verumq. Sacramentum sumi; ac propterea quòd ad fructum atinet &c.* Porro Christus, qui ibi sumitur, non est tantum fons gratiæ necessariæ, sed etiam utilis ad salutem. Quis hoc audeat negare? Ergo quòd hoc Sacramentum conferat gratiam simpliciter, sive utilem, sive necessariam, id totum fundatur in eo, quòd Christus ibi contineatur ut fons omnium gratiarum. Argumentum haud contemnendum; sed quod tamen non convincit.

I i Resp.

uti & pro opposita. Petrus Soto, Alphonsus à Castro, Didacus Payva, Joan. Hesselanum, Claudium.

53. quam quidam putant ex Tridentino esse certam.

sed errant

cum aliud sit gratia necessaria & gratia utilis.

54. Melius ergo alii probant ex præsentia totius Christi sub una specie.

Joan. 6.

Trident.

qui non tantum est fons gratiæ necessariæ, sed etiam utilis.